**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**
**ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
**ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА ПРАВА**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**
**Декан факультету**
**_____ Любов КОВАЛЬСЬКА**
**«27» серпня 2026 р.**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**
**Перший проректор**
**_____ Надія КОВАЛЬЧУК**
**«29» серпня 2026 р.**

# СИЛАБУС

**з освітнього компонента «Фіскальне адміністрування»**
**ступінь вищої освіти – бакалавр**
**галузь знань – 07 Управління та адміністрування**
**спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**
**освітня програма – Фінанси, банківська справа та страхування**

**Кафедра фінансів, банківської справи та страхування**

Силабус склав(ла) доцент (ПП) кафедри фінансів, банківської справи та страхування, к.е.н., доцент Наталія ВАХНОВСЬКА

Силабус затверджений на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, протокол № 1/А від «27» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.е.н., доцент Вікторія ДОРОШ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування», протокол № 1/А від «27» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» к.е.н., доцент Леся ІЩУК

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/2783

**Луцьк – 2026**

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Фіскальне адміністрування»**

| | |
|---|---|
| **Освітня програма** | Фінанси, банківська справа та страхування |
| **Галузь знань / Спеціальність** | 07 Управління та адміністрування / 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок |
| **Рівень вищої освіти** | перший (бакалаврський) |
| **Статус дисципліни** | вибіркова |
| **Мова викладання** | українська |
| **Обсяг** | 5 кредитів ECTS / 150 годин |
| **Форма контролю** | залік |
| **Викладач(і)** | к.е.н., доцент Наталія ВАХНОВСЬКА<br>електронна пошта: n.vahnovska@lutsk-ntu.com.ua |

## 1. Мета і завдання дисципліни

**Мета:** Надання студентам необхідних теоретико-методологічних знань з основ організаційно-контрольної роботи фіскальних органів щодо мобілізації коштів до бюджетів усіх рівнів, технологій фіскального адміністрування: сутності адміністрування в сфері оподаткування; обліку платників податків, планування бюджетних надходжень, здійснення камерального та документального контролю, забезпечення надходжень на добровільній основі та методами примусового впливу, розширення бази оподаткування.

**Завдання:** Основним завданням вивчення дисципліни є засвоєння студентами основ організації фіскального адміністрування та його нормативного регламентування; вивчити методику та техніку виконання розрахунків податкових зобов’язань, порядку нарахування пені та штрафних санкцій за порушення податкової дисципліни; вивчити порядок ведення службової документації з питань фіскального адміністрування; набуття практичних навичок фіскального адміністрування із метою їх використання в управлінській діяльності.

**Пререквізити:** Податкова політика та система оподаткування, Фінанси, Фінанси підприємств, Фінанси малого бізнесу, Особисті фінанси, Фінансовий облік та фінансова звітність підприємств

## 2. Компетентності

**СК03** — Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб’єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, у тому числі фондовий ринок, банківська система та страхування)

**СК05** — Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку

**СК08** — Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

## 3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

| № | Назва теми | **Лекції** денна/ заочна | **Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна | **Самост. робота** денна/ заочна | **Разом** | **Методи навчання** | **Методи оцінювання** | **СК** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Змістовий модуль 1. Сутність та організація фіскального адміністрування** | | | | | | | | |
| 1 | Тема 1. Теоретико-організаційні основи фіскального адміністрування | 4/1 | 4/1 | 12/18 | 20/20 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6 | МО2, МО4, МО6, МО8 | СК03, СК05, СК08 |

| № | Назва теми | Лекції денна/ заочна | Практ./ Семін./ лаб денна/ заочна | Самост. робота денна/ заочна | Разом | Методи навчання | Методи оцінювання | СК |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2 | Тема 2. Облік платників податків | 4/1 | 4/1 | 7/13 | 15/15 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6 | МО2, МО4 | СК03, СК05, СК08 |
| 3 | Тема 3. Організація обліку податкових надходжень | 4/1 | 4/1 | 12/18 | 20/20 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6 | МО2, МО4 | СК03, СК05, СК08 |
| 4 | Тема 4. Порядок погашення податкового боргу | 4/1 | 4/1 | 12/18 | 20/20 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6 | МО2, МО4, МО5, МО7 | СК03, СК05, СК08 |
| **Змістовий модуль 2. Податковий контроль за діяльністю суб'єктів бізнесу** | | | | | | | | |
| 5 | Тема 5. Податковий контроль | 4/1 | 4/1 | 22/28 | 30/30 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6 | МО2, МО4, МО5, МО7 | СК03, СК05, СК08 |
| 6 | Тема 6. Відповідальність за порушення у сфері оподаткування | 4/1 | 4/1 | 17/23 | 25/25 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6 | МО2, МО4, МО5, МО7 | СК03, СК05, СК08 |
| 7 | Тема 7. Адміністрування фіскальних ризиків | 4/0 | 4/0 | 2/10 | 10/10 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6 | МО2, МО4, МО6 | СК03, СК05, СК08 |
| 8 | Тема 8. Ухилення від оподаткування | 2/0 | 2/0 | 6/10 | 10/10 | МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6 | МО2, МО4, МО6, МО8 | СК03, СК05, СК08 |
| | **Разом** | **30/6** | **30/6** | **90/138** | **150/150** | | | |

*Легенда: СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.*

*Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 — відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань).*

*Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування; МО5 — командні проєкти; МО6 — есе; МО7 — презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО8 — презентація та виступи на наукових заходах.*

**4. Цілі сталого розвитку**

ЦСР 4 – Якісна освіта

ЦСР 17 – Партнерство заради сталого розвитку

**5. Неформальна освіта**

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

**6. Критерії та форми контролю**

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (40 %) + модульний контроль (60 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

**7. Зміст тем**

**Тема 1. Теоретико-організаційні основи фіскального адміністрування**

Суть фіскального адміністрування. Податкове адміністрування як складова фіскального адміністрування. Принципи фіскального адміністрування. Нормативне забезпечення фіскального адміністрування, ієрархія правових актів із питань адміністрування податків і зборів. Інформаційне забезпечення фіскального адміністрування. Державні реєстри, їх необхідність та порядок ведення. Фіскальні інституції. Контролюючі органи та органи стягнення. Державна податкова служба України: організаційна структура, завдання та функції. Права і обов’язки органів контролю у сфері оподаткування. Відповідальність посадових осіб податкових органів. Роль Міністерства фінансів України у сфері фіскального адміністрування.

**Тема 2. Облік платників податків**

Права та обов’язки платників податків, їх взаємозв’язок з повноваженнями контролюючих органів. Групи платників податків. Порядок взяття платників податків на облік у податкових органах. Порядок подання документів для взяття на податковий облік.

Облік платників податків – юридичних осіб. Обліковий реєстр. Облік платників податків – фізичних осіб. Державний реєстр фізичних осіб – платників податків, джерела формування єдиного інформаційного фонду. Використання даних ДРФО – платників податків. Облік окремих категорій платників. Процедура зняття платників податків із обліку. Порядок зняття з обліку у зв’язку із ліквідацією та зміною місця діяльності або місця проживання. Контроль податкових органів за відкриттям платникам податків рахунків у банківських установах.

**Тема 3. Організація обліку податкових надходжень**

Особовий рахунок платника податку. Документи, на підставі яких проводяться записи про нарахування та фактичне надходження платежів до бюджету.

Суть податкового зобов’язання та грошового зобов’язання платника, порядок їх визначення. Визначення суми грошових зобов’язань контролюючими органами. Непрямі методи визначення податкових зобов’язань: світовий досвід та вітчизняна практика. Оскарження рішень контролюючих органів. Строки сплати податкового зобов’язання. Податкове повідомлення-рішення та податкова вимога. Узгодження податкових зобов’язань.

Декларування податкових зобов’язань платником: класифікація податкової звітності, її складання та порядок подання до контролюючих органів. Електронна податкова звітність. Автоматизована система «Єдине вікно подання електронної звітності».

**Тема 4. Порядок погашення податкового боргу**

Податковий борг: суть, причини виникнення та тенденції. Класифікація податкового боргу.

Порядок визначення податкової заборгованості. Джерела сплати грошових зобов’язань або погашення податкового боргу платника податків. Порядок та способи погашення податкової заборгованості. Порядок нарахування пені за несвоєчасну сплату податкових платежів. Заходи безспірного стягнення податкового боргу.
Шляхи ліквідації податкової заборгованості. Розстрочення та відстрочення грошових зобов’язань або податкового боргу платника податків. Терміни давності за податковими зобов’язаннями. Зміст податкової застави. Виникнення права податкової застави. Податковий пріоритет. Податковий керуючий. Узгодження операцій із заставленим майном. Припинення податкової застави. Адміністративний арешт майна. Повний та умовний арешт майна. Продаж майна, що перебуває у податковій заставі. Погашення грошових зобов’язань або податкового боргу в разі ліквідації платника податків. Списання безнадійного податкового боргу.

**Тема 5. Податковий контроль**

Необхідність, зміст та способи здійснення податкового контролю. Податкові перевірки в системі методів контролю. Види податкових перевірок. Періодичність проведення податкових перевірок. Ризикоорієнтовані технології податкових перевірок. Планування перевірок контролюючими органами.
Алгоритм комплексної виїзної документальної перевірки: підготовка до проведення перевірки, організація перевірки за місцем знаходження платника, оформлення та реалізація матеріалів, контроль за виконанням прийнятих рішень. Позапланові виїзні перевірки. Підстави для проведення позапланових перевірок. Камеральні перевірки. Фактичні перевірки. Оформлення результатів перевірок.

**Тема 6. Відповідальність за порушення у сфері оподаткування**

Види відповідальності за податкові порушення. Штрафні санкції за порушення законодавства про оподаткування в контексті фінансової відповідальності. Види штрафних санкцій, які застосовуються контролюючими органами. Порядок застосування штрафних (фінансових) санкцій. Повідомлення-рішення про застосування санкцій, порядок його доведення до платника податків.
Особливості застосування адміністративної відповідальності за порушення у сфері оподаткування. Кримінальна відповідальність за податкові правопорушення: нормативне забезпечення, межі відповідальності та умови застосування.

**Тема 7. Адміністрування фіскальних ризиків**

Концептуальні основи теорії ризику та ризикоутворюючі фактори фіскального простору держави. Ризики у податковій та державній митній справі: змістовне наповнення та необхідність аналізу і управління ними. Вплив податкових правопорушень на формування категорій податкових ризиків. Політика управління митними ризиками у контексті забезпечення ефективності митного контролю.
Ключові принципи оцінки ризиків дотримання вимог митного законодавства. Сегментація клієнтів при категоризації ризиків. Задачі та принципи реалізації системи управління ризиками у фіскальних органах України. Методи мінімізації податкових ризиків та їхня ефективність.

**Тема 8. Ухилення від оподаткування**

Поняття та масштаби ухилення від оподаткування. Причини ухилення від сплати податків та інших обов’язкових платежів. Ухилення від оподаткування та уникнення оподаткування. Оптимізація податків, податкове планування. Протидія неправомірному застосуванню податкових пільг та митних преференцій. Організація протидії ухиленню від сплати податків та зборів в Україні. Діяльність контролюючих органів щодо розширення бази оподаткування та вдосконалення адміністрування податкових платежів.

**8. Опис ІЗ/КПІЗ**

Не передбачено навчальним планом.

**9. Загальні вимоги**

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані

ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

**Академічна доброчесність.** Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

**Використання штучного інтелекту.** Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

## 10. Література

### І. Навчально-методичні матеріали та розробки

*Праці автора силабуса:*

1. Вахновська Н. А. Фіскальне адміністрування : конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування денної та заочної форм навчання / уклад. Н.А. Вахновська. Луцьк: Луцький НТУ, 2022. 44 с.

2. Вахновська Н. А. Фіскальне адміністрування : методичні вказівки до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування денної та заочної форм навчання / уклад. Н.А. Вахновська. Луцьк: Луцький НТУ, 2022. 40 с.

3. Вахновська Н. А. Фіскальне адміністрування : методичні вказівки до виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування денної та заочної форм навчання / уклад. Н.А. Вахновська. Луцьк: ВІП ЛНТУ, 2023. 32 с.

*Праці інших авторів:*

4. Податковий менеджмент: навчальний посібник / А.В. Жаворонок, К.С. Шапошников, І.Я. Ткачук. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2022. 220 с.

5. Податковий менеджмент : підручник / [уклад.: Б. П. Ярема, В. П. Маринець, Н. В. Савчук та ін.], 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2025. 348 с.

6. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Адміністрування податків і зборів» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025

7. Організація обліку та податкове планування : навч. посіб. [Електронне видання]. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 185 с. Organization of accounting and tax planning: training. manual [Electronic edition]. Ternopil : ZUNU, 2022. 185 p.

### ІІ. Наукові праці

*Праці автора силабуса:*

8. Вахновська Н.А. Податкове адміністрування: регіональний аспект. Економічні науки. Серія «Регіональна економіка»: зб. наук. праць. Луцьк, 2021. Вип. 18 (71). С. 17-27.

9. Вахновська Н.А. Необхідність реалізації податкового комплаєнсу в реаліях сьогодення. Вплив

глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 28 березня 2024 року). Полтава : ПУЕТ, 2024. 456 с. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Текст укр., англ. мовами. С. 144-146.

10. Вахновська Н.А. ІТ-консолідація інформаційних ресурсів в контексті цифровізації у податковому адмініструванні. Цифрове суспільство: міжнародні економічні відносини, управління, фінанси та соціум : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 02 травня 2024р. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2024. 439 с. С. 43-45.

11. Вахновська Н. А. Трансформація податкового адміністрування України в умовах сучасних викликів. Актуальні питання управління та адміністрування: регіональний, міжнародний та глобалізаційний аспекти: матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2026 р.). За загальною редакцією д-ра екон. наук, проф. К. С. Шапошникова. Чернігів : ЗВО «Університет трансформації майбутнього», 2026. 191 с. С.93-94

*Праці інших авторів:*

12. Богдан Т.П. Оновлення системи фіскальних правил в Європейському Союзі та перспективні напрями їх реформування в Україні. Фінанси України. 2023. № 1. С. 48-64.

13. Єфименко Т.І. Інформаційний та фіскальний простір посилення резилієнтності економіки в умовах сталого розвитку. Фінанси України. 2022. № 11. С. 7-18.

14. Єфименко Т.І., Іванов Ю.Б., Карпова В.В. Податкові пільги в умовах воєнного стану: управління комплаєнс-ризиком. Фінанси України. 2022. № 4. С. 7-26.

15. Іваницька О.М. Міжнародне співробітництво у сфері протидії ухиленню від сплати податків та запровадження загального стандарту звітності (CRS). Фінанси України. 2022. № 9. С. 7-21.

16. Іваницька О.М., Кощук Т.В., Олейнікова Л.Г. Організаційні засади автоматичного обміну інформацією в податкових цілях за стандартом CRS. Фінанси України. 2022. № 6. С. 54-69.

17. Кощук Т.В. Угоди між податковими органами та платниками податків у контексті законодавства ЄС про державну допомогу. Фінанси України. 2021. № 1. С. 64-82.

18. Криштопа І.І., Олійник Я.В., Бабій Л.І. Міжнародний досвід ідентифікації податкових ризиків за даними, отриманими в рамках міжнародного обміну інформацією. Фінанси України. 2022. № 11. С. 35-48.

19. Кудряшов В.П. Застосування фіскальних правил у період подолання наслідків війни. Фінанси України. 2023. № 10. С. 51-72.

20. Кулик В.В. Обґрунтування заходів із мінімізації макрофіскальних ризиків в Україні. Фінанси України. 2023. № 10. С. 73-93.

21. Лисецька Н.М. Особливості податкового контролю нових країн ЄС: на прикладі Латвії. Фінанси України. 2021. № 10. С. 55-60.

22. Олійник Я.В., Чухраєва Н.М. Конфіденційність податкової інформації, що підлягає автоматичному обміну: імперативи забезпечення. Фінанси України. 2022. № 2. С. 99-116.

23. Радіонов Ю.Д. Методологічні засади дослідження управління ризиками. Фінанси України. 2023. № 12. С. 27-46.

24. Райнова Л.Б. Глобальна база даних про податкові витрати: вимоги та стан надання країнами звітності. Фінанси України. 2022. № 9. С. 22-38.

25. Чухраєва Н.М., Олійник Я.В. Автоматичний міжнародний обмін податковою інформацією: особливості попередніх умов запровадження в Україні під час воєнного стану. Фінанси України. 2022. № 5. С. 102-114.

**ІІІ. Інформаційні ресурси**

26. http://www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

27. http://zakon.rada.gov.ua – Веб–сторінка Верховної Ради України.

28. http://www.minfin.gov.ua – Веб–сторінка Міністерства фінансів.

29. http://www.tax.gov.ua – Веб–сторінка Державної податкової служби України.